

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 76 ANULU XII.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu banii prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiul pnenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarhia pe unu anu 8 fl. Era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a dobla ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 27 Sept. (9 Oct.) 1864.

Invitare de a prenumera

la

„Telegrafulu Romanu“

pe triluniulu Octobré, Novembre si Decembre c. v. 1864.

Abonamentulu pentru Sabiu — — 1 f. 75 xr.

Pentru Transilvania si monarchia austriaca 2 f. —

Pentru Romania si tieri esterne — — 3 f. —

Sabiu in 17/29 Septembrie 1864.

Redactiunea si Editura.

Diet'a transilvana.

Sedinti'a din 28 Augustu (9 Sept.) 1864.

(Rescumperarea prestatiunilor urbariale (Jeleresci.)

Dupa citirea protocolulu in limb'a magiara, se citestu petitiunile comunelor: Hedereu, Kez'a ung. si Gerendu—Cristuru, date prin Vlass'a, spre a fi transpuse din municipiulu Clusiuului, cerculu Turdei, la municipiulu Reghinului, cerculu Ludosiuului. Tote trei petitiunile se predau comitetulu pentru impartirea tiei.

La ordinea d'ilei e aline'a 2 a §-ului 1 din proiectulu comitetulu, care, dupace in nrulu 72 amu comunicatu numai proiectulu regimulu, e de lipsa inainte de tote a-lu reproduce aici:

Proiectu de lege

prin care stramutandu si intregindu §§. 23, 26 si 85 ai patentei imperiale din 21 Iuniu 1854 Nr. 151 din bulet. imper. se facu dispusetiunile despre rescumperarea prestatiunilor rescumperavere, cum si despre platirea capitalulu de rescumperare si a reditulu anualu de cinci procente.

§ 1. Capitalulu de rescumperare pentru prestatiuni rescumperavere, escalcatu in intiesulu dispusetiunilor patentei imperalesci din 21 Iuniu 1854 Nr. 151 alu bulet. leg. imp., cum si interesele cincipercenuali ale acelti'a au sa se plateasca cei ce suntu obligati in patrudieci de rate de asemenea si totu la jumetate de anu decursive, deca nu se va fi facutu, ori nu se va face din buna voia alta invoiela intre persoanele indreptatite si obligate.

Ratele se voru plati prin obligati la acelu perceptoratu c. r., unde-si platescu contributiunea regia, eara indreptatii si-tragu ratele de rescumperare dela respectivulu perceptoratu c. r. pelanga quitantia scutita de timbru.

Sentinti'a despre rescumperare va areta summ'a fiecarei'a rate, si cea d'antei'a rata se va plati cu o jumetate de anu dupa 1 Ianuariu seu 1 Iuliu, ce cade mai aproape de dit'a, in care s'a enunciatu sentinti'a de rescumperare.

Summ'a rescumperarei nici decum nu va intrece venitululu curatu capitalisatu, escalcatu dupa provisoriuulu contributiunei de pamentu alu obiectulu ce se rescumpera.

§ 2. Acele sume restante din capitalulu de amortisatiune, care suie la unu florinu, nu se voru sterge prin platiri partiali, ci se voru depune deodata cu platirea ratei celei d'antaiu de catra cei obligati.

§ 3. Pamentulu dessarcinatu e legatu pentru ratele scalcalate si definitivu defpte, aceste rate se voru inregistra din oficiu in protocoalele funduarie, si despre inregistrarea facuta se va da adeverire pre sentinti'a licuidatoria.

§ 4. Ratele, alu caror'a terminu de platire s'au implinitu, suntu a se incassa dupa norm'a contributiunei regie.

§ 5. Producendu partea obligata sentinti'a despre rescumperare si quitantia ca a platiu rat'a din urma, dreptulu

de ipoteka spre ascurarea acesti'a petrecutu in protocolulu funduaru se va sterge dintr'ensulu fara tace si timbru.

La cererea partii se potu sterge si singuratice rate solute.

§ 6. Spre escurtarea acesti'a rescumperari se voru asiedia cu preschimbarca §§-loru 26 si 85 ai patentei imperalesci din 21 Iuniu 1854 comisiuni anumite de rescumperare subt immediat'a conducere a directiunei fondulu de dessarcinarea pamentulu.

§ 7. Pentru fiacare cercu (jaras), seu unde se va vede ca e cu scopu dupa firea impregiurarilor pentru mai multe cercuri la olalta, se va infintia cate o comisiune de rescumperare. Acesta comisiune consta din cinci membri, din cari doi se alege prin indreptatiti, doi prin obligati, eara presiedintele se denumescu prin directiunea fondulu de dessarcinarea pamentulu.

§ 8. Alegerea celor doi membri, cari suntu a se tramite in comisiunea de rescumperare din partea celor obligati, se va face asi: ca obligatii din fiacare comuna voru alege dupa datin'a locala cate doi barbati de incedere; ear barbati de incedere ai cerculu intregu voru alege in fiinti'a de fatia a judelui cercuale, ori a comissarulu emisu de antistele jurisdictiunei, prin majoritatea voturiloru membrii comisiunei de rescumperare.

§ 9. Cei indreptatiti voru pasi la alegerea membriloru, pre cari au sa-i tramita densii in comisiunea de rescumperare, in fiinti'a de fatia a comissarulu delegatu prin antistele jurisdictiunei, si asi si-i voru alege.

§ 10. Atatu cei indreptatiti, catu si cei obligati voru alege totu in acelu modu si cate doi suplinitori, cari ocurendu casulu supliniri, cu privintia la majoritatea de voturi ce au capetatu, voru intra in comisiunea de rescumperare.

§ 11. Despre alegerile facute se va suscepe unu protocolu in trei esemplare, dintre care unulu se va preda membriloru alesi in comisiunea de rescumperare; alu doilea se va substerne antistelui jurisdictiunei; eara alu treilea directiunei fondulu de dessarcinarea pamentulu.

§ 12. Candu ver un'a parte, adeca cei indreptatiti ori cei obligati aru refusa ori emite alegerea membriloru, pe cari era sa-i tramite densii la comisiunea de rescumperare, de si fusera repetitu provocati din partea antistelui jurisdictiunei; atunei va denumi in loculu loro antistele jurisdictiunei membrii si suplentii comisiunei de rescumperare.

§ 13. Fiindu constituita comisiunea de rescumperare, are dreptu de a-si defige locul lucrarei sele, trebuie insa sa incunoscintieze pre antistele jurisdictiunei si pe directiunea fondulu de dessarcinarea pamentulu despre loculu alesu si person'a, carei'a sa se immanueze esibitele indreptate catra comisiunea de rescumperare, pentru ca sa se pota aduce la cunoscinti'a publica.

§ 14. Comisiunea de rescumperare se va tine la deslegarea problemei sele de determinatiunile concerninte ale patentei imp. din 21 Iuniu 1854 si de prescriptele acesti'a legi.

§ 15. In comisiunea de rescumperare se voru face decisiunile prin majoritatea absoluta de voturi. Suntu voturile asemenea, atunci va decide votulu presiedinteli.

§ 16. In casurile de contraversia despre natur'a pamentulu, ori despre dreptu, va indrepta comisiunea de rescumperare partile la judecatoria, si deca s'aru asa de lipsa unu provisoriu, la deregatori'a politica.

§ 17. Rescumperarea prestatiuniloru rescumperavere va ave locu si atunci, candu o voru cere numai unii dintre cei ce suntu obligati unui si aceli'a-si indreptatitu intr'o comunitate.

§ 18. Deca a prestatu celu indreptatitu darile si celelalte tribute publice pentru obiectulu supusu rescumperarei, se

va luá in computare cá contraprestatiune catátimea mediolocia a acestor'a din anii cei trei depre urma.

Comisiunile de rescumperare se voru folosi pentru espedirea decisiunilor lor de blanchete totu de o forma, care le va intocmi si emite directiunea fondului de dessarcinarea pamentului.

Unu membru alu comisiunei va suplini locul unui actuariu, comisiunei de rescumperare, i sta in sa in voia a-si luá lángha sine unu anumitu actuariu.

§ 19. In contr'a sentintelor comisiunei de rescumperare ambe partile potu recurge la directiunea fondului de dessarcinarea pamentului. Asupr'a recursului, ce are de a se inainta in cele patru septemáni numerate din diu'a intimárei sentintei, decide directiunea fondului de dessarcinarea pamentului definitiv.

§ 20. Comisiunile de rescumperare voru tramite antistelui jurisdictiunei o paria a fia-cárei sentintie de rescumperare, care va dispune registrarea in protocoalele funduarie, apoi o a dóu'a paria se va substerne directiunei fondului de dessarcinarea pamentului.

§ 21. In casurile de rescumperare, in cari vre-unu membru alu comisiunei e parte interesata, se va face de cátra acést'a aretare la directiunea fondului de dessarcinarea pamentului, care va delega comisiunea ce se afla mai aprópe pentru ducerea la capetu a astoru feliu de pertractari de rescumperare.

§ 22. Din momentulu, candu sentint'a de rescumperare a intratu in valóre de lege, sarcin'a contributiunei ce jace pre pamentulu rescumperatu—care e a se petrece cu numerulu topograficu de particule intr'unu registru regulatu, — cade asupr'a obligatului.

§ 23. Prestatiunile restante mai vechi de trei ani din diu'a publicárei acestei legi se voru considera dreptu sterse.

§ 24. Legea acést'a intra in activitate fára amanare.

L a d. V a j d a. Partea I. a alineei a dóu'a din operatulu comitetului, carea dice, ca obligatii au a plati ratele la perceptoratele c. r., (dupace propunerea de densulu sprijinita din siedint'a din urma: ca baremu o parte a rescumperárei pamenturilor alodiale sa o platésca statulu, nu s'a priimitu), o partinesce, si dá preferintia acestei propuneri inainte de proiectulu regimului—dupa care adica aceste rate de rescumperare aru avé sa le platésca obligatii deadreptulu cátra fostii proprietari; prin urmare aru dori cá si diet'a sa priimésca partea I. a alineei 2 din § 1 alu comitetului asiá precum se afla acolo. Cáci se scie indeobste, ca ómenii acesti seraci, déca nu aru fi siliti a plati ratele de rescumperare chiaru cá si contributiunea la perceptoratele c. r., depacum proiectéza comitetulu. ei n'aru respunde ratele lor la tempulu seu, prin urmare proprietarii, chiaru si cei mai indulginti, n'aru avé incatrâu, fára sa parésca pre dílerii si curialistii lasatori de atátea ori, de cáte ori ratele aru fi ramasu nerespunse, adica in 20 ani de 40 ori,—o procedura, prin carea bietulu curialistu, dupa 5—6 pári de acestea si urmárilor lor, intr'atát'a s'aru pagubi si s'aru seraci, incátu apoi in adeveru n'aru mai fi in stare a-si rescumperá locurile alodiale. Apoi prin astfelu de processe multe s'aru casuina dáuná si pentru tíera insasi, cáci déca aceste processe s'aru concrede tribunaleloru civile ori díregatoriiloru politice, acestea intr'atát'a aru fi de inundate cu cause de acestea, incátu aru trebui negresitu sa le negléga ori pre densele ori celelalte afaceri ale loru proprie oficiale. Déca dar diet'a va sa face atátu obligatiloru, cátu si indreptatiloru unu adeveratu bine, si déca va sa se 'ncungióre neplacerile si frecárilu intre partide, precum si chieltnielele, ce aru resultá din acele processe fára capetu si pagubitóre pentru toti locuitorii patriei, ale cároru cause politice seu judiciare aru remané puse la o parte: atunci sa binevoiesca a priimi pasagiulu respectivu din proiectulu comitetului, dupa care summele de desdaunare vinu a se depune la oficiile perceptorale.

Cátu pentru partea 2. a alineei II. din proiectulu comitetului, densulu aru dori, cá aceea sa se stérgha de totu si propune, cá in locul ei sa se priimésca pasagiulu urmatoriu: „In favóre proprietariloru indreptatiti se voru emite obligatiuni 5%—uale sunatóre despre capitalulu de rescumperare si assecurate de o parte prin creditulu tiei, si de alta parte prin insesi pamenturile respective rescumperabile alodiale cá ipoteca. Un'a parte a acestoru obligatiuni, carea se va desemná prin sortírea anualá, se voru plati in anulu celu d'antáiu, si astfelu tóte obligatiunile se voru plati pe rendu celu multu in 25 ani din summele acelea, ce le-au platitu cei indatorati cá rate de rescumperare la perceptoratele c. r.,—candu apoi de sine se 'ntielege, ca pamenturile respective alodiale voru incetá a mai servi de ipoteca.“

Scopulu acestui amendementu este, a folosi atátu proprietariloru, cátu si tieraniloru, ba si tiei, si si insusi statulu. Proprietariloru le va fi de folosu, pentrucá in locu de a priimi summele respective in catatimi mici in 40 rate asiá incátu nu le-aru poté intrebuintia mai spre nimicu; voru priimi deodata summ'a intréga in obligatiuni, ear obligatiunile aceste avendu cursulu celu mai bunu dintre tóte harthiele tiei, pentrucá voru fi garantate odata prin creditulu tiei, apoi prin respectivele pamenturi rescumperabile, in fine prin summele de bani gat'a, ce voru incurge, dela obligati cá rate anuale la perceptoratele c. r., le voru poté folosi la inzestrarea cu cele trebuincióse si la portarea unei economii mai ratiunale mai cá bani gat'a. Pentru tierani inca va fi fórté de folosu; cáci déca voru sci proprietarii, ca voru priimi summ'a rescumperárei deodata in obligatiuni pe deplinu assecurate, nu voru pune pedeci, cá judecatoriele urbariale sa nu póta decide, de este pamentulu cest'a seu cel'a rescumperabilu ori nu?—ci in multe casuri se voru invoi cu tieranii pe calea pácei; dincontra déca voru vedé, ca se platescu in 20 ani in rate mici, de cari nu voru avé mai nici o dobanda, e lucru firescu, ca se voru sili in totu modulu, cá sa impedece, cá tribunalele sa nu póta declará cutare pamentu de rescumperabilu, si din acést'a iar se voru nasce pári, prin care tieranii voru cercá a demonstrá rescumperabilitatea pamenturilor, ear fostulu proprietariu, pe bas'a patentei urbariale celei esplicabile in atátea moduri, lesne va poté impedece acést'a, pánacandu in fine tieranulu va chieltni pe processe tóta averea sea, incátu la urma nu va mai poté rescumperá pamenturile alodiale, chiaru si candu aru reusi cu pára sea. Tíer'a si statulu inca nu s'aru periclitá prin acést'a intru nimicu, cáci nu aru luá asupra-si nici o povara, nu aru plati din fondurile loru nici unu cruceriu, n'aru dá alta, decátu tíer'a creditulu seu; pentrucá obligatiunile s'aru plati din banii, ce-i depunu obligatii in rate la díregatoriele de dare. Dar mediatu aru castigá tíer'a si statulu, ca procesele urb. s'aru imputiná, si asiá si trebuint'a de a sustiné judetiele urbariale si organele de desdaunare aru incetá mai degrabu, apoi obligatiunile acestea, fiindu — precum s'a spusu mai inainte — in 3 moduri garantate si afara de aceea sciinduse, ca o parte chiaru in anulu d'antáiu, ear celu mai multu in 25 ani de siguru se voru schimbá cu bani gat'a, voru avé valóre mai cá banii umblatori; si immultindu-se banii, capacitatea de a plati darea va cresce, si agricultur'a, industri'a si comerciulu voru luá unu sboru mai inaltu. Deci nefindu amendementulu acést'a daunosu in nici o parte, dincontra, folositoriu in tóte directiunile, lu recomanda inaltei case cu tóta caldur'a spre sprijinire si priimire. (Bravo!)

L a z a r u, repres. regimului iaru vede in propunerea lui Vajd'a o apucatura in contr'a acelei hotariri a dietei, dupa carea nu póte fi desbatutu si pertractatu altu ceva, decátu numai §§-ii 23, 26 si 85 ai patentei urb. din 21 Iuniu 1854. Prin a dóu'a parte a propunerei sele Vajd'a nu va nici mai multu nici mai putínu, decátu a esoperá, cá la rescumperarea acestoru prestatiuni rescumperabile sa concurga tíer'a seu statulu. § 22 hotaresce tocmai dincontra, ca tíer'a la rescumperarea acestoru prestatiuni sa nu concurga, dar §-ulu acést'a nici ca e la ordine, nici dupa proiectulu regimului, nici dupa alu comitetului. De aceea fára de a se slobodi la desbateréa celorlalte párti, propunerea lui Vajd'a cá un'a ce taia in partea materiala a patentei, sa nu se aduca la sprijinire.

Propunerea lui Vajd'a la intrebarea Presiedintelui se sprijinesce.

P l e c k e r nu póte consimti cu Vajd'a, de órece desfacerea este o cauza privata intre fostulu indreptatitu si fostulu indatoratu, si statulu aici nu póte intervení. Dincontra partinesce parerea lui Lazaru, ca propunerea lui Vajd'a taia in dreptulu materialu. In fine nu póte partini nici propunerea comitetului: cá incassarea ratelor sa se face prin díregatoriele de contributiune, de órece aceste díregatorii suntu ingreuiéte de ajunsu si nu se mai potu insarciná si cu povar'a acést'a, cu atát'a mai putínu, cáci spre scopulu acést'a oficialii de contributiune aru trebui sa capete instructiuni speciale si aru trebui sa pórté o multime de protocoale, pentru de a tine in evidintia atátu summele platite, cátu si platinde. Tóte acestea se potu incungiórá, déca se va priimi proiectulu regimului, care densulu, dupace arata ca si partidelorli-aru fi greu a depune acele summe la oficiile de dare, lu recomanda, adaugédu numai atát'a, ca ratele au a le plati cei indatorati nemijlocitu celoru indreptatiti pelángha adeverirea, ce are a se scrie pe o cóla netimbrata de cuitare, carea aru veni a se lipi de sentint'a rescumperárei. Se sprijinesce.

G a i t a n u dupa promisiunea facuta 'n siedint'a din urma, aru fi trebuitu sa continue amendementulu seu la ali-

ne'a 1 a §-ului 1. Dupace in sa amendamentul lui nu s'a priimitu, spre cea mai mare nemulțămire se vede scutitu de acēta sarcina. Deci a cerutu cuventu numai pentru de a combate argumentulu adusu de Vajd'a, ca $\frac{1}{6}$ din capitalu, in sensulu §-ului 25 alu patentei urb., s'aru sterge in favōrea erariului, care parere este gresita, pentruca se sterge in favōrea tieranului. Asemenea a cerutu cuventu, pentru de a combate si de a declarā nedrēpta si gresita pretensiunea reprezentantelui regimului: cā presidiulu sa reiepte propunerea lui Vajd'a, cāci involve unu dreptu materialu. Acēst'a vorbitorulu o adeveresce provocandu-se chiaru la § 15 din propunerea regimului, care inca cuprinde dreptu materialu, si despre care va vorbi la tempulu seu. Acum si-va dā parerea prin siederu sēu sculare.

C. Schmidt motivēza mai pe largu, pentruca a sprijinitu propunerea lui Plecker, si aduce lānga argumentele acestuia si acelu argumentu in contr'a propunerei comitetului, ca rescumperarea e unu lucru curatu privatu, precum se vede chiaru din pat. urb., carea lasa drumulu deschisu pentru impaciuri de buna voia. Dar prin propunerea comitetului se ingustēza si libertatea fostiloru supusi, cari de altmintrea si in tempu mai putnu, decum prescrie legea, s'aru rescumperā, precandu astfel i-amu legā de ratele semestrale, si de tōte neplacerile, cu cari e mpreunata platirea contributiunei. Asemenea nu se pōte nvof nici cu propunerea lui Vajd'a, cāci nu scie pentru cē aru intreveni aici fondulu tierעי, si cum acēstu fondu sa faca operatiuni finantiale pe cont'a libertatii unei clase de poporu. Pentru propunerea regimului cu adausulu lui Plecker.

Alduleanu admonēza a fi cu luare amintc la obiectu, cāci altmintrea se voru face confusiuni. Trebuie sa se recapituleze, dice, ca ce este dreptulu de rescumperare? de unde se va vedē, incātu s'au abatutu diet'a dela obiectu. „Patent'a urb. in §-ii cei materiali decide, care pamentu este urbarialu si care apoi remāne fostiloru iobagi fāra despagubire din parte-le in proprietatea sea, si statulu are a despagubi pre fostii domni pamentesci, si care pamentu este alodialu— de natura rescumperabila, care remāne in voia dilerului, dēca vrea sa-lu rescumperē ori nu? de unde se vede lamuritu, ca legea nu impune datorint'a de a rescumperā pamentulu, ci numai i concede dreptu spre aceea. De unde a venitu aceea, ca despagubirea cātra domni pamentesci pentru urbarialitāțile perdute se face din fondulu tierעי prin asiā numitele obligatiuni de despagubire, si nu intr'altu tipu? Pentru aceea, dloru! pentruca presumpțiunea a fostu a priori, ca pamentulu acele'a, care-lu capeta cine-va fāra plata din parte-si, cum amu dice in einste, lu priimesce ori cine; nu s'a potutu presupune contrariulu, pecandu la pamentulu alodialu de natura rescumperabila nu sta presumpțiunea acēst'a. § 22 din pat. urb., care adi nu este obiectulu desbaterei nōstre, dice: (citesce §-ulu.) Asemenea si § 24 dice (lu cetesce), ca numai atunci se pōte rescumperā pamentulu de natura rescumperabila, candu domnulu pamentescu insusi o doresce acēst'a. Ne nvētia in sa esperinti'a, celu putnu scimu, ca n multe feluri se facu impaciuri cu privire la pamenturi rescumperabile; amu vediutu, ca s'a facutu impaciuire sub acēsta condițiune, cā sa se lasē lui pamentulu in folosire inca 10 ani ori 5 ani fāra plata, fāra prestatiuni pelānga aceea, ca dupa decursulu acestui tempu sa-lu dea indereptu fostulu domnu pamentescu. S'au facutu impaciuri, cā sa se platēasca summ'a intrēga in un'a rata si intr'unu terminu scurtu pelānga iertare de 10% sēu 20% din capitalulu rescumperārei. Se facu impaciuri cā acelea, in care s'au priimitu de condițiuni, in care se dice, ca jeleriulu va avē sa platēasca capitalulu seu de dreptu la māt'a pārtii contrahente, sēu sa depuna o asemenea datoria a aceleia-si sēu se convoiesce, ca sa se traga sēu indoseze o politia asupra lui. Se face adese impaciuire, cā sa nu se platēasca bani gat'a, ci slujb'a in natura, care este unu ce obicnuitu la poporulu tieranu, si unu omu liberu, nu numai dilerulu. S'au facutu impaciuri si cā acestea, unde s'au indatoratu dilerulu in contielegere cu domnulu pamentescu, ca d. e. din 12 holde, ce le are, sa se dea a trei'a parte domnului indereptu, si celelalte $\frac{2}{3}$ sa remāna dileriloru in proprietate fāra plata. Acum cūtezu a intrebā, domniloru! unde amu esī noi cu propunerea d. dep. Vajd'a, candu s'aru priimi de conclusu, candu scimu, ca pentru dileru nu e indatorire de a se rescumperā? si de voiescu a face acēst'a, amu vediutu, ca cāte feluri de impaciuri se observēza de ei in viet'i'a practica.

Cum s'aru potē aflā capitalulu, care aru fi sa servēasca de basa la obligatiunile, cari vrea d. Vajd'a a le emite. Natur'a pamentului alodialu este cu totul alt'a, decātu a pamentului urbarialu; si pānandu d. dep. Vajd'a nu va introduce schimbarea §-iloru materiali, cari dau dileriloru numai dreptu permisivu de rescumperare,

intr'acolo, cā ei sa fia siliti, vreau, nu vreau de a rescumperā pamenturile alodiale; si pānace nu se va introduce mesur'a aceea, cā loru sa nu le fia iertatu de a se impaciui, pān'atunci propunerea dnei sele este neesecutabila; pentruca cum aru fi cu potintia escalcularea capitalului atunci, candu sta in bun'a vointi'a dileriloru, a se rescumperā ori nu. Nu aru duce ast'a intr'o confusiune, carea aru fi de compatimitu? De aceea nu pōte sprijini propunerea lui Vajd'a. Dar nu pōte sprijini nici partea a dōu'a din § 1 alu proiectului comitetului, cāci actulu de despagubire nu concede nici unu contractu intre pārti si regimu. Organele regimului influentiēza numai pān'atunci, pānacandu s'a facutu impaciuire intre pārtide si s'au intaritu de tribunalulu urbarialu apelativu, ori pānace s'au adusu sentint'a cu valōre de lege; asiā dara intrevēnirea perceptoratorulu este cu totul eterogena si nepracticabila. In fine mai este si impregiurarea cea adusa de Lazaru, Plecker si C. Schmidt, dupa carea procedur'a s'aru ingreuiā in nefavōrea dilerului cu 20-30%. In fine propunerea lui Vajd'a e tocmai in contr'a conclusului adusu de dieta in siediint'a din urma, candu s'a priimitu de conclusu partea 1 a §-ului 1, in carea se lasa in liber'a vointia a persōneloru indreptatite si obligate, a face intre sine impaciuri cum voiescu. Deci e in contr'a propunerei lui Vajda si a comitetului. (Va urmā.)

Protocolu

ce s'a luatu in siediint'a lunaria a Comitetului Asociatiunei transsilvane, tienuta in 4 Octobre cal. nou a. c. sub presidiulu ordinariu, fiindu de fatia dintre membrii Comitetului: DD. Cons. P. Manu, Iac. Bolog'a, Dr. P. Vasiciu, Elia Macelariu, Par. Protosinghelu Nic. Pope'a, P. Sav'a Barcianu, Dr. I. Nemesiu, apoi Oficialii Asociatiunei: G. Barciu, Secr. I., I. V. Russu Secr. II., Const. Stejariu Cassieru, Al. Bacu Contorloru si V. Romanu Archivarulu Asociatiunei.

Escellentia Sea D. Presiedinte alu Asociatiunei deschide siediint'a Comitetului, cu nescari cuvinte caldurōse de cuprinsulu urmatoriu: Ne-amu adunatu iarasi in siediintia lunaria dupa voia membriloru Asociatiunei transsilvane; recunoscū, ca chiamarea nōstra e grea, cāci grele suntu si imprejurārele tempului, si desī fiindu ocupatu cu multe alte lucruri oficiōse, si trebuindu a absentā adeseori de acasa iarasi in afaceri momentōse a-siu fi doritu, cā acēsta sarcina se cadia asupra altui'a: totusi sum aplecatu a-mi supune umerii, inca pre unu tempu, acestei sarcini, si resp. vointiei membriloru Assoc.; inse candu nu voiu mai potē nici decātu portā acēsta sarcina: atunci me voiu rogā sa fia absolvitū; dorescu intr'aceea sanetate si buna contielegere intre noi si pre viitoriu. La acēste cuvente caldurōse Comitetulu Assoc. respunse cu acclamatii de: „Sa traiēasca!“

Dupa aceea se trecū la ordinea dfilei:

§ 57. Esc. Sea d. Presiedinte presentēza Comitetului raportulu despre starea cassei Asociatiunei pre tempulu acēstei siediintie, din care raportu se vede, cumca cassa Assoc. are in proprietatea sea summ'a de 21099 f. 60 xr.; ear erogatele pān' acum se suie la summ'a de 315 f. 10 xr. v. a.

In legatura cu acestu raportu, Esc. Sea d. Presiedinte, presentēza si raportulu Comissiei insarcinate inca in siediint'a trecuta a Comitetului, a asistā la transpunerea cassei Assoc. dela fostulu Casieru Ioanne Brote la non denumitulu Casieru Const. Stejariu, si totudeodata incunoscintiēza, ca novulu Cassieru a intratu in postulu seu.

Se ia spre placuta sciintia.

§ 58. Se presentēza charthi'a Comitetului Juristiloru de dte 18 Iuliu a. c. § 134, pre lznga care retramitiendu-se la Comitetulu Assoc. incunoscintiarea oficiōsa a Incl. Magistratu din Abrudu, facuta in privinti'a dispozițiunei testamentarie a d. negotiatoru din Abrudu Dionisiu Telechi, totdeodata se aduce la cunoscinti'a Comitetului Assoc., cumca numit'a dispozițiune testamentaria destinata pentru croscrea unui teneru dintre muntii apuseni, nu privesce pre Comitetulu Juristiloru, carele are de scopu singuru numai ajutorarea Juristiloru seraci, ci privesce pre Assoc. transsilvana romāna.

Conclusu. Cetindu-se charthi'a oficiōsa a Incl. Magistratu din Abrudu de dte 8 Iuniu a. c. sunatoriā despre dechiaratiunea de ereditate a sucesoriloru lui Dionisiu Telechi de pres. 3 si 12 Novembre 1863 nrii 369,385, si din cuprinsulu acelei charthii oficiōse convingendu-se Comitetulu Assoc. pre deplinu, cumca realitāțile testate si anume: casele de sub nrii 229 si 52, cum si un'a parte de baia dela „Poian'a“ in Chirnicu, si un'a diumetate parte din Chirnicelu la „Catielu“ dintre care cas'a de sub nr. 52 si pārtile de bāi, numai dupa mōrtea veduvei reposatului testatoriu, voru deveni in proprietatea fondului Assoc., privesce intru adevēru pre Asociatiunea transsilvana, cātra carea si fū indreptata resp. charthia oficiōsa: asiā Comitetulu Assoc. priimesce asupra-si dispunerea,

îngrigirea și administrarea realităților testate, și totu deodata decide, că Domnulu Advocatu M. Nicol'a, sa se impoteresca în calitate de advocatu alu Assoc. a face pasii necesari pentru că drepturile și interesele fondului Assoc. cu privire la numit'a dispusetiune testamentaria, sa nu se vatem; pre lângă aceea numitulu D. Advocatu sa fia poftitu a compune una inventariu despre acele realități, a le intabulá pre numele Asociatiunei și a tramite la comitetulu Assoc. o copia din dispositiunea testamentaria respectiva.

§ 59. D. prof. gimn. din Brasiovu Adolfu Számiginovitz, cu privire la scrisóra comitetului de dto 6 Sept. a. c. nr. 130 respunde, cumca nu se afla în positiunea de a poté tramite spre vedere la comitetulu Assoc. opulu seu, confinatoriu de unu numeru de poesii române traduse pre nemtiesce, din cauza, ca manuscrisulu resp. l'a tramesu unui librariu din Vien'a, cu carele a și intratu în relatiuni, în privinti'a tiparirii opului seu.

Se ia deocamdata spre sciintia.

§ 60. Se presentéza harthi'a de multiamita a tenerului sodalu de mesariu Dem. Boiu din Sighisó'r'a, pentru premiulu de 100 fl. v. a., asemnatu în siedinti'a trecuta a comitetului.

Se ia spre sciintia.

§ 61. Secretariatulu reportéza, cumca din partea ordinarietelor episcopesci române din Sabiu și Gherl'a, în urm'a recuzitiunei comitetului de dto 6 Sept. nr. 134 a. c., s'au și tramesu cerutele consemnatiuni despre protopopiatele subordonate.

Se ia spre placuta sciintia.

§ 62. D. Secr. I. G. Baritiu aducendu înainte cestiunea vinderei manufacturilor dela espositiunea din Brasiovu, dupa ce în respectulu manufacturilor aduse spre vendiare în Sabiu, D. Controloru Ales. Bacu, da deslucirile necesare, — fiindca o parte din acele manufacturi a remasu în Brasiovu, și acele acolo pâna'acum, cu mare dauna, jacu nevendute: asiá Comitetulu se aflá motivatu, a decide:

ca Comitetulu de espositiune din Brasiovu, infintiatu în an. 1862, ad. cu ocaziunea espositiunei, sa fia poftitu a luá mesurile delipsá pentru vinderea manufacturilor aflatórie în Brasiovu cátu mai curendu, cu unu pretiu, ce-lu va afla mai acomodatú și mai corespundiatoriu—dupa bun'a aflaie și chip-suirea sea. — Si despre acésta decisiune a Comitetului Assoc. sa se incunoscintieze susu-amintitulu Comitetu de espositiune, prin par. Archimandritu Ioanne Popasu.

§ 63. D. Dr. P. Vasiciu reportéza despre concursurile intrate la Comitetulu Assoc. pentru premiulu de 100 fl. v. a. destinatu pentru cea buna carte (ca de 10 cóle tiparite) despre in a in tea r e a e c e n o m i e i s i a p o m a r i e i între Români, și anume unulu de dto Rusu 15 Aprile a. c. și altulu de dto Blasiu 27 Aprile a. c.

Conclusu. Comitetulu Assoc. desí recunósce cu bucuria zelulu respectiviloru concurenti și mai alesu a d-lui concurentu din Blasiu, alu carui manuscrisu se recomanda și prin o ortografia mai corecta și o sistema mai corespundiatórie în dispunerea materiiloru, ce tractéza: totusi nici unulu, nici altulu dintre manuscrisele resp. concurenti, nu-lu afla destulu de aptu spre a se poté premiá din partea Asociatiunei transsilvane române, nefiindu corespundiatórie conditioniloru puse din partea Assoc. ad. nefiindu opuri originale, ci traducéri; prin urmare pentru sus-amintitulu premiu de 100 fl. v. a. se decide o alta publicare de concursu cu terminulu pân' la adunarea gen. venitória a Asociatiunei transsilvane române.

Conformu conclusului adusu în siedinti'a II. a adunárei gen. tinuta la Hatiegu în 1—2 Augustu pag. 15 ael. lit. G., Comitetulu asemnéza la cass'a Asociatiunei urmatórele solutiuni:

a) câte 60 fl. v. a. pentru ajutorarea museleoru naturalofisice din Blasiu și Brasiovu;

b) 100 fl. v. a. pentru procurarea cartiloru în folosulu bibliotecei Asociatiunei.

Cass'a Assoc. se postesce a exsolvi pre lângă cuítantii, susu-amintitele summe.

§ 65. D. Cons. și membru alu Comitetulu Iacob Bolog'a platesce tacs'a de m. ord. alu Assoc. pre an. 186¹/₅.

În legatura cu acést'a Secr. inca reportéza despre sum'a de 35 fl. v. a. intrati în decursulu lunei trecute la fondulu Assoc. cá tace anuali.

Se ia spre sciintia.

Cu acestea se incheia siedinti'a Comitetului Assoc. la 1 óra dupa amédi.

Baronude Siagun'a m. p.

Presiedinte.

Ioanne V. Rusu m. p.

Secretariulu II.

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

Brasiovu în 20 Sept. 1864. (Continuare și capetu.)
Cuventulu acést'a alu P. Archimandritu a produsu și a lasatu impresiuni adânci în inimele auditoriloru, asiá încátu potemu sperá frumóse frupte în urm'a lui.

Sevarsindu-se s. slujbe ale Parastasului cu tóta evlavia s'au cetitu de repetíte ori numele ctitoriloru și ajutoriloru scólei. Pe list'a acestoru nemoritori figurá antáiu acél'a, care au datu cu sap'a la fundamentu indatu dupa Archiereulu Br. de Siagun'a; figurá zelosulu Vasiliu Lacea. Dómne! déca traia acelu Románu bunu, acelu sufletu nobilu, acelu negociatoru demnu fára fii, care totusi crescú unulu prin scóle, acél'a, care pre lângă aceea ea si-a datu averea sea pentru scóle, erá și cu bátiulu în mána dile întregi cá priveghitoriu și luatoru de séma asup'r'a lucratoriloru cari ajutau la radicareá zidirei, de traia cá sa védasí elu acésta solenitate, — elu, care într'o parte și alt'a și în totu loculu buciamá cuventulu: Sa dámu la scóle, ca numai acestea ne scotu de sub despretiulu altoru neamuri! Dar numele lui traiesce, ba traiesce și figur'a lui prin portretulu ce ornéza sal'a Museului. De aru fi traitu adi zelosulu acést'a, cu care numai I. Jug'a se poté asemená, de siguru aru fi dísu astadi: Acum slobozesce pre robulu teu în pace, ca vediura ochii mei mantuirea ta!

Dupa parastasu urmá conductulu cátra scóle, cantându-se cele ale santírei apei. Înainte erá numerós'a tinerime cu stindardele sele, apoi corpulu professoralu, praporele Bisericei, preotínea și poporulu. Ajungendu în fati'a maretiloru zidiri, unde erau pregatite tóte, se cuprinse totu loculu acél'a și se începura rugaciunile și ceremoniele santírei apei. Candu se rostíra rogaciunile, în care se pomeni M. S. Imperatulu, resunara și treascurile. Dupa santire se stropira zidirile scóleloru și poporulu. Apoi d. Professoru Lenger se adressá poporului cu unu cuventu însufletítu, în care oglindá trecutul, tragendu o paralela fórté nimerita între starea nóstra de mai nainte și cea de acum, decandu sub sceptrulu în. case austriace amu începutu a respirá, decandu provedinti'a ne tramise pre marinosulu Episcopu, ce-lu venerámu astadi, decandu preotii și poporulu Brasiovlui au întielesu vocea tempului, vocea datorintiei. Toturoru acestor'a le urá cu voce înalta: Sa traiesca! ear poporulu celu numerosu cu entusiasmu respunde: Sa traiesca. Destulu, ca anevoiá poté cine-va cuprinde și descrie totu întielesulu unei cuventári de ³/₄ de óra și cu atâtú mai greu espressionile cuventatorului; de aceea aru fi bine sa se dea publicitatii.

În fine apoi intonandu Elevii Normei imnulu Imperatului, alu Episcopului și altele, dupa acestea în cánturi bisericesci cá unice începuserámu slujbele la 6 óre dimineti'a, amu finitu la 1 óra dupa amédi, și totusi eramu toti neobositi, plini de voia și pré multiamiti.

În politica nimicu mai însemnatu, afara de aceea ca Napoleonu esplouatéza convetiunea cu Itali'a pentru realisarea congressului seu european.

Nr. 34—2 **Concursu.**

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din Comunele gr.-res. E. Sacal, G. Hodak și Gernesegu, cea d'antáiu împreunata cu unu salariu anualu dela 120 familii cáte un'a metreta cucuruzu, Cortelu și lemne, a dóu'a cu 60 fl. v. a. cortelu și lemne, și a trei'a cu 20 fl. v. a. cortelu și lemne:

Spre ocuparea acestoru posturi invetiatoresci se deschide concursu pâna la finea lui Septembrie a. c. st. v.

Carii aru dori a ocupá vreun'a din acestea statiuni invetiatoresci pâna la suscitá'a di, au a-si asterne concursele sale la subscrisulu cuviinciosu timbrate, și cu Atestatu de bo-tezu din care sa se dovedésca, ca e de religiunea nóstra gr.-res., adevérantie despre sciintiele absolute, despre servitiulu de pâna acumu, și despre púrtarea loru morala și politica. Idicelu în 14 Septembrie 1864.

Administratur'a și Inspect. distr. scolaru alu Turdei de susu.

Iosifu Brancoveanu m. p.

Adm. Prot. și Inspectoru distr. scolaru.

Nr. 19—3 **EDICTU.**

Ioann Tronariu din Comun'a Pórt'a, Cerculu Branului, de religiunea gr.-or. carele de mai multí ani a parasitu pre legiuit'a sea sotia Bucur'a Ioann Musiu totdeacolo, precum și Oprea Gaina, carele de mai multí ani a parasitu pre legiuit'a sea sotie Paraschiv'a Petricu ambi din Rasnovu, — fára a se sci loculu petrecerei loru — se provocu prin acést'a, cá în terminu de unu anu dela datulu de fatia negresítu sa se presenteze înainte subscrisului Seauu Protopopescu, pentruca la din protiva, procesulu matrimoniale asupra-le pornitu, se va decide și fára de ei în întielesulu SS. Canóne bisericesci. Dela Scaunulu Protopopescu gr.-or. alu Brasiovlui. Zernesci în 10 Iuliu 1864.

Ioann Metianu m. p., Protopopu.

Editor'a și tipariulu tipografiei diecesane.